

plaats voor pleeggezinnen

Inhoudelijke reactie van de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen op de internetconsultatie Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Daarbij zal alleen worden ingegaan op wat het wetsvoorstel zal gaan betekenen voor pleeggezinnen en pleegzorg.

17 juni 2021

1. Wat zijn volgens u de positieve aspecten van het toekomstscenario en waarom vindt u dat?

Het Toekomstscenario beschrijft met name de betrokkenheid van jeugdbescherming, namelijk preventie, signalering en hulpverlening **bij en in** een gezin waar problemen zijn. Dat is begrijpelijk en het is goed dat daarin bewust geïnvesteerd wordt.

Ons valt op dat hierbij uitgangspunten worden gebruikt die in de eerdere decentralisaties al een prominente rol speelden. Tot op heden blijkt bijvoorbeeld de samenhang moeilijk te organiseren. Het integreren van verschillende organisaties zal het systeem ook voor pleegouders overzichtelijker kunnen maken.

2. In hoeverre denkt u dat het toekomstscenario de condities schept om kinderen, gezinnen en huishoudens effectief hulp te bieden en te beschermen en waarom vindt u dat?

Als Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen hebben we vooral gekeken naar het scenario vanuit het perspectief van pleeggezinnen. Hoewel immers het uitgangspunt is dat we kinderen zoveel mogelijk in het eigen gezin hulp zouden moeten bieden, blijkt op het moment toch in ongeveer 10% van de gevallen dat een kind (kort of lang) niet in het eigen gezin kan blijven wonen. Die beslissing kan worden genomen zowel in samenspraak en met instemming van de ouders als ook in het kader van een kinderbeschermingsmaatregel. Als dat gebeurt onderstreept de Jeugdwet dat een kind dan bij voorkeur in een ander gezin (pleeggezin of gezinshuis) worden geplaatst. Een pleeggezin kan dan vervolgens worden gevonden in het netwerk van het kind of binnen het bestand van een zorgaanbieder.

In 2020 waren er ongeveer 17.000 pleeggezinnen in Nederland, die zorgden voor ruim 23.000 kinderen. Dat is ongeveer de helft van het aantal kinderen dat niet meer thuis kan blijven wonen, dus een aanzienlijk deel.

In het Toekomstscenario missen we echter de positie van deze (pleeg-)gezinnen, die toch een belangrijk onderdeel uitmaken van de hulpverlening rond het gezin. In de uitwerking van dit kader zal het nodig zijn om erbij stil te staan hoe deze positie past in de voorgestelde wijzigingen.

Treffend is de zin: *“Zoals de regie over het gezin bij het gezin hoort, hoort de kennis van de inhoud en de uitvoering bij de professionals.”* Pleeggezinnen zijn “gewone” gezinnen die de hulp en opvoeding van een kind op zich nemen en daarbij integraal deel uitmaken van het systeem van zorg, en daarmee ook van jeugdbescherming. De regie over het eigen gezin wordt daarbij beïnvloed door veel externe actoren, waaronder beroepsmatige jeugdbeschermers. De toepassing van de bevoegdheden die laatstgenoemde

plaats voor pleeggezinnen

hebben, beperken ook vaak de regie over het eigen gezin. Uit veel signalen blijkt dat de samenwerking vaak op hobbels stuit. Het zou goed zijn om al in de nieuwe vormgeving daarvoor expliciet aandacht te hebben.

3. Welke aandachtspunten en/of suggesties wilt u verder nog meegeven voor het toekomstscenario en de implementatie ervan?

- De toekomstvisie richt zich op het lokaal organiseren van hulp. Zoals gezegd: ook een pleeggezin zal vaak met de lokale teams en het Regionale Veiligheidsteam te maken hebben als een pleegkind bij hen wordt geplaatst. Voor pleegouders is het dan belangrijk een duidelijk aanspreekpunt te hebben bij het betrokken lokale team en het Regionale Veiligheidsteam.
- Kinderen komen niet altijd terecht in een pleeggezin in de buurt van de ouders van het kind. En dus ook buiten het werkingsgebied van het lokale of zelfs het regionale team. Dat kan voortkomen uit de beschikbaarheid van pleeggezinnen, maar ook als dit in het belang is van de veiligheid van het kind of pleeggezin of bij sommige netwerkplaatsingen. Wij zien dat dat in de huidige omstandigheden al tot complicaties leidt.
- Bij ondersteuning en hulp uit het netwerk kan er soms sprake zijn van netwerkpleegzorg, al dan niet “geformaliseerd”. Deze tendens is er ook nu al.
Hulp en begeleiding voor de gezinnen die het kind opnemen is belangrijk voor een succesvolle plaatsing. Steeds vaker krijgen we signalen binnen van netwerkpleegouders die zorgen voor een kind uit hun netwerk en daarbij onvoldoende hulp en begeleiding krijgen. Het is daarbij vaak nodig om de plaatsing te “formaliseren” en daardoor binnen het stelsel van pleegzorg ondersteuning te krijgen. Soms moeten pleegouders weken of zelfs maanden wachten voordat het proces van formaliseren in gang wordt gezet. Niet alleen de vergoeding en de begeleiding komen dan traag of niet op gang, ook de veiligheid wordt hierdoor niet of laat getoetst. Netwerkpleegouders geven ook aan hulp nodig te hebben in het contact met de ouders van de kinderen. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt vaak in de jeugdbeschermingsketen en zou beter moeten worden geregeld.
- In het huidige systeem wordt voogdij vaak uitgevoerd door jeugdbeschermingsorganisaties. Een (op dit moment nog klein) deel van de pleeggezinnen hebben de voogdij over het kind dat bij hen woont. Hoe deze en andere vormen van “burgervoogdij” passen binnen het toekomstige systeem is nog niet duidelijk.